

	km-hok	
Pag. 2	90 453	Fred
Pag. 3	91 453	Fred
Pag. 4	90 453	Fred
Pag. 5	90 453	Fred
Pag. 6		Anne
Pag. 7	94 453	Tilly
Pag. 8	91 453	Fred
Pag. 9	94 452	Johan Vos
Pag. 10	91 454	Peter
Pag. 11	90 453	Fred
Pag. 12	90 450	Tilly
Pag. 13	94453	Tilly
Pag. 14		Fred
Pag. 15		Johan Vos
Pag. 17	93 451	Joke
Pag. 18		Fred
Pag. 19	91 454	Fred
Pag. 20	94-453	Tilly
Pag. 21	91 453	Fred
Pag. 22	93 451	Marja
Pag. 23	90-450	Tilly
Pag. 24	94 449	Joke
Pag. 25		Marja
Pag. 26	90 453	Fred
Pag. 27	94 453	Tilly
Pag. 28	91 454	Fred
Pag. 29	94 453	Tilly
Pag. 30	93 451	Marja
Pag. 31	91 453	Fred
Pag. 32		Joke
Pag. 33	94 453	Johan Vos
Pag. 34	90 453	Fred
Pag. 35	92 453	Marja en Anne
Pag. 36	91 454	Fred
Pag. 37	94 453	Tilly
Pag. 38	90 450	Tilly
Pag. 39	90 453	Fred
Pag. 40	91 453	Fred
Pag. 41		Fred
Pag. 42	90 453	Fred
Pag. 42		Fred

N3MP Henk Fred in 2023 voor de 1st keer

Fred

We waren op 3 januari gestart met een rondje van ons vaste km-hok met de opzet de bloeiende planten te noteren. Dat werd niet veel en leverde maar 4 bloeiende planten op dus niet een apart stukje waard. Wel gemeld natuurlijk met de Eindejaars planten jacht app.

Nu, 7 februari, de route van de vorige twee jaar weer opgepakt en met koud en mistig weer, rond de -1 graad, gestart om na zo'n anderhalf uur te eindigen met heerlijk zonnig weer en duidelijk boven nul.

Bloeiende Winterakoniet (Fred)

Beparelde Speerdistelrozet (Fred)

De groeiplekken van het Winterakoniet breiden zich steeds verder uit in de berm van de Heuvelweg en ze stonden nu ook binnen het km-hok mooi in bloei. Daarna werd het weer een studietocht om plantjes te herkennen aan de rozetjes of alleen aan de soms kleine blaadjes. Voor ons een leuke aparte uitdaging. Zo geraakten we via het wandelpaadje, waar twee Buizerds en een Torenvalk onze aandacht vroegen, weer aan de oevers van het nu volledig met water gevulde grote meer en mede daardoor staat het nu overblijvend kleine plasdras gebied onder water. De vele rozetten van de Speerdistels zitten nog vol met ijs- en

water- parels en de natte rietpluimen zijn altijd mooi om te zien in deze tijd van het jaar. Even naar de vogels kijken. Grote Canadees en Grauwe gans zie je altijd wel evenals de Grote zilverreiger en we hoorden de roepende Smienten, ook wel fluiteenden genoemd. Het eerste Klein hoefblad gaf ons een extra lentegevoel, de Reukeloze kamille blijft ons het hele jaar trouw al bloeiend op deze route vergezellen. Tevreden wandelden we weer met een lijstje van 25 soorten terug naar het startpunt.

Rietpluim (Fred)

We hebben ons voorgenomen het komend jaar ook wat meer aandacht te geven aan de libellen, vlinders en vogels voor zover we die langs onze route waarnemen. Daarover dus later ook meer.

Een eerste botanische kennismaking km-hok 91-453

Fred

Hazelaar (Fred)

Als ik dit schrijf is het alweer begin maart. De Krokusjes, Sneeuwkllokjes en het Klein Hoefblad als vertegenwoordiger van de wilde planten staan in bloei. Madeliefjes en Duizendblad bloeien zo'n beetje het hele jaar door. Voor dit jaar heb ik een km-hok uitgekozen dat ik minimaal 1 keer per week doorkruis op mijn wandelingen. Het is km-hok 91-453 en dat is aantrekkelijk omdat het een stukje oud Zoetermeer langs de randstadrail dijk, de oevers van de Voorwegwetering en het eerste aangelegde stuk Buytenpark bevat als mede de begraafplaats en rondom de sportvelden.

Kortom genoeg redenen om de routes door dit km-hok iedere keer te verleggen. Zelfs een stukje van de indertijd met Corsicaanse dennen beplante heuvel bij de voormalige vuilstort valt binnen het hok. De eerste verkennende wandelingen met speciale blik op de begroeiing en wat minder op vogels etc. leverden nog niet veel bijzonders op maar de bloeiende hazelaars met het piepkleine roze bloemetje zijn altijd fraai om te zien. Wanneer het Speenkruid zich gaat melden komt op sommige

Krulhaar kelkzwam knikker formaat (Fred)

plaatsen de Krulhaar kelkzwam

Krulhaar kelkzwam Golfbal formaat (Fred)

tevoorschijn. Die vind ik zo mooi en het is leuk dat ik hem nu in dit stukje kan plaatsen. Hij staat ook in dit km-hok. Dit jaar zo groot als een golfbal en als een knikkertje. Je kijkt er meestal zo overheen. Op basis van rozetjes en andere herkenningen staat de voorlopige plantenlijst op 28 soorten maar daar zullen er heel wat meer bijkomen. In ieder geval al de Sleedoorn met zijn prachtige bloem zoals op de foto die net in bloei gaat komen.

Sleedoorn (Fred)

N3MP Henk Fred in 2023 voor de 2e keer

Fred

Tja. Er zou flink wat wind staan maar 's middags hoorde je op de radio dat de storm windkracht 9 van vandaag 13 maart in Nederland de eerste was sinds 13 maanden. En wat wil het geval.

Klein hoefblad (Fred)

Henk en Fred hadden uitgerekend op die dag de tweede inventarisatie van dit jaar gepland.

In het begin was het nog beschut maar op de open N3MP-vlakte was het behoorlijk heftig en werden we soms bij vlagen bijna onderste boven geblazen.

Wij waren het tochtje begonnen buiten ons km-hok om even een paar prachtige Krulhaar kelkzwammen te bewonderen die iets verderop tussen de bomen stonden en daarna planten turvend op pad. In de polder wemelt het van de planten van de verse omwoelde grond zoals het

Klein hoefblad met zijn geschubde bloemstengel. Op de minder omwoelde gronden komen alweer de

bloemen van de het Groot hoefblad met hun fraaie, je zou bijna bloeikolven noemen, uit de grond omhoog. Ik vind dat altijd een apart gezicht dat het lijkt dat de bloem vrijwel bloeiend uit de grond komt. De eerste tijd noteren we nog apart of de planten in bloei staan en dat begint nu ook

Groot hoefblad (Fred)

langzaam toe te nemen.

Grote ereprijs, Paarse dovenetel en Duizendblad staan natuurlijk altijd in bloei.

Scholekster (Fred)

De polder is drijfnat en overal staat water. Het eigenlijke bergingsgebied staat helemaal vol water en daar zien we nu de Scholeksters, Kleine zilverreiger en Kieviten zich met moeite kleumend in de golven

staande houden. Voor ons was er nog niet veel te beleven en

we zijn weer terug gewandeld naar de luwte van het Westerpark.

Klein hoefblad (Fred)

N3MP Henk Fred voor de 3e keer

Fred

Paardenbloem (Fred)

Grote Ereprijs (Fred)

Aardig weer en niet te koud. Henk en Fred gaan voor de derde keer dit jaar hun rondje lopen. Inmiddels zijn er al wat meer bloeiende planten dus dat schrijven we niet meer apart op. Zoals Johan al eens opmerkte is het werkwaardig dat er zelden een foto van een paardenbloem wordt getoond. Dus bij deze de nu in deze tijd veel voorkomende soort eens als eerste geplaatst. Het aantal te scoren planten neemt nog niet echt veel toe maar overall zien we natuurlijk de prachtig blauw bloeiende Grote ereprijs en de altijd wat vreemd uitzienende bloeiwijze van de Heermoes. Hondsdraf is ook volop aanwezig en die andere composiet Klein hoefblad staat er weer. Bij het tunneltje aan de polderzijde staat nu voor het derde jaar een eenzame Hyacint in bloei. Hij weet van geen wijken.

Hyacint (Fred)

In het kader van de herplantingsplicht van de provincie Zuid Holland worden er veel bomen en struiken aan de randen van de Nieuwe driemanspolder geplant waardoor het aanzien van de polder wel sterk zal veranderen.

De reden van herplanting is de kap die men heeft verricht voor de tunnelbouw van de Rijnlandroute.

De waterberging in de polder staat nog steeds vol dus de interessante plantjes die we daar kunnen vinden staan nu nog onder water en daar wandelen de Tureluur en de Kluut.

Tureluur (Fred)

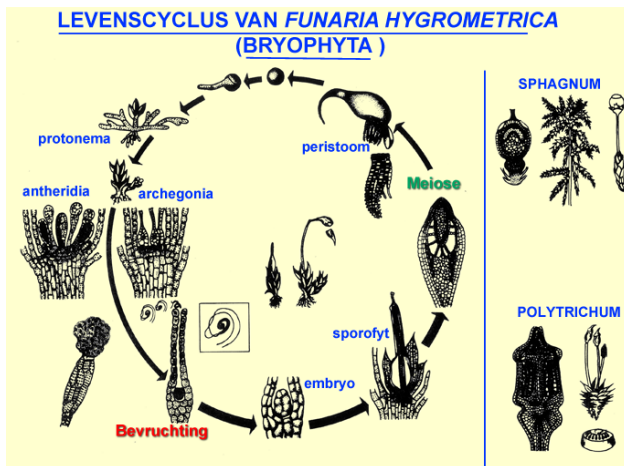
Kluut (Fred)

Plantenwerkgroep zaterdag 1 april 2023, op zoek naar mossen.

Anne

Op zaterdag 1 april 2023 gingen wij, Taco, Joke, Marian, Tilly, Fred, Lucas en Anne op zoek naar mossen vanaf 10:00 uur. De vertrekplaats was bij de ingang van de Natuurtuin in het

Westerpark in Zoetermeer. Het was gelukkig droog genoeg om het te laten doorgaan. Tot onze verrassing kon Taco toch aansluiten, hij heeft veel verstand van mossen. Hij heeft ons veel soorten helpen determineren en heeft ook iets verteld over de voortplanting van mossen. Daarbij gebruikte hij de hiernaast staande afbeelding:

We liepen naar de plek die Taco 'De kathedraal' noemt. Daar vonden we allerlei mossen, vooral op de boomstammen. Deze keer hebben we ook

wat slakken gezien, bijvoorbeeld een Clausilia die een opvallend hoog huisje heeft. Het ging wat harder regenen en we liepen ook nog naar de natuurtuin, daar zijn we bij de zijingang naar binnen gegaan om eerst bij het muurtje te kijken en daarna liepen we de Natuurtuin nog rond. Daarbij hebben we niet alleen naar mossen gekeken. Het was mooi om te zien hoeveel er op 1 april weer uitloopt en zelfs al bloeit.

Een close-up van een haarmuts, waarbij je de kapsels waar sporen uit gaan komen kan zien. (Even inzoomen)
(Lucas, met een loep voor zijn telefoon)

Het groepje (Tilly)

We kwamen verschillende mossen en korstmossen tegen:

Dikkopmos, Fijn laddermos, Haarmuts, Pluisdraadmos, Levermos (om precies te zijn schijfjesmos), Takmos, Melig takmos, Gedraaid knikmos, Gewoon schildmos, Bekertjesmos, Struikmos, Muurtjesmos, Purpersterretje, Muursterretje, Muurdubbeltandmos, Groot rimpelmos, en Haakmos. (Toen we bij het Haakmos stonden,

vertelde Joke dat ze ook breimos had gezien, maar dat bleek een 1 aprilgrap- best een geloofwaardige.) Ondanks het wat regenachtige weer was het een hele geslaagde bijeenkomst.

Gewoon muursterretje (Fred)_

Gewoon dikkopmos (Fred)

Fraai haarmos (Lucas)

Inventarisaties in km-hok 094-453

Tilly

Stengelloze sleutelbloem

anemoon, Oosterse sterhyacint en Stengelloze sleutelbloem. De laatste jaren zie je veel Daslook en bijv ook Boerenkrokus die volgens mij na de laatste renovatie van het park aangeplant zijn. We vonden ook Maarts viooltje, Gevlekt longkruid, Italiaanse aronskelk en Bonte gele doventel. Verder bosrandsoorten zoals Donkere ooievaarsbek, Stinkende gouwe, Geel nagelkruid, Look zonder look en Fluitenkruid. Het begon langzamerhand weer te miezeren en toen steeds harder begon te regenen hebben we alsnog een punt achter gezet.

Marian W en ik (Tilly) inventariseren het km-hok waarin we wonen. Het was Maandag 20 maart 's morgens nogal regenachtig en rond 12.00 zou het droger worden en zijn we alsnog op stap gegaan. We hebben eerst bij mij in de straat een en ander ingevoerd zoals Kleine veldkers, Vroegeling, Robertskruid, Klein kruiskruid etc. Daarna zijn het Seghwaertpark ingegaan en hebben we de bolgewassen en stinzenachtige planten genoteerd. Veel soorten staan er al jaren zoals de Gele

Gele anemoon, (Tilly)

Vrijdag 14 april was het een zonnige dag met ca 13 graden. We zijn deze keer bij Marian in de straat gestart. In het bosplantsoen aan de kop van hun huizenblok vonden we Donkersporig bosviooltje. Daarna zijn we richting de Leidsewallen gelopen. We vonden onder meer Zandraket en Klein glaskruid. Langs de Leidsewallenwetering vonden we een hele strook met Phacelia. Bij een brug vonden we Holpijp, dat is in dit km-hok niet eerder gevonden, in het km-hok ten noorden en ten zuiden van dit km-hok hok namelijk wel. Ook stond langs de Leidsewallenwetering een flink aantal pollen van Rondbladige ooievaarsbek. Een paar jaar geleden vond ik in het plantsoen tussen de huizen en het pad Glanzige ooievaarsbek en die hebben we weer gevonden. Toen we weer terug in de wijk waren, zagen we een "versteende voortuin" helemaal begroeid met Slaapkamergeluk.

Holpijp (Tilly)

Tegen de muur van een scholencomplex van o.a. basisschool De Spelevaert groeit een hele strook met Grote ereprijs. Weer op weg naar huis via het Ligusterpark, in de strook lage heesters staat al jaren twee grote pollen met Zomerklokjes. En daarna kwam ik in het Seghwaertpark een buurtbewoner tegen die betrokken is bij het park. Hij liet de plek zien waar sinds een paar jaar een 3-tal Kievitsbloemen staat en (ik liet hem de plekken van de Gele anemoon zien).

Zomerklokje (Tilly)

Een tweede keer km-hok 91-453

Fred

Zo later in het jaar in de maand maart begin april beginnen heel voorzichtig de voorjaarsbloei tevoorschijn te komen terwijl je op de dode takken die je ziet liggen fraaie exemplaren van de

Gele Trilzwam (Fred)

Gele trilzwammen kunt zien. Wat geleiachtige, meestal kleine zwammetjes. Die soms fel geel zijn gekleurd. Maar ik heb ook wel vuistgrote exemplaren in Zoetermeer gezien. Het leuke van dit km-hok is dat er verschillende biotopen zijn. Op een in de volle zon staande helling stonden hele grote plakaten van het Maartsviooltje.

Pastinaak (Fred)

Met daarnaast een in bloei staande Pastinaak. Dat was opmerkelijk.

Maartsviooltje

Paardenbloemen en Klein hoefblad beginnen steeds meer voor te komen. Een beetje in de schaduw

Kruipende smeewortel (Fred)

staand zie je ook weer grote plakaten Kruipende smeewortel. Een plant die steeds meer terrein wint. In de gangetjes tussen de huizen staan al de bladeren van de Daslook. Wat ik ieder jaar heel apart vind is de grote hoeveelheid Heermoes die in een met stenen bekleed talud van een tunneltje groeit. Ieder najaar wordt dit talud volledig schoongespoten als of je er van moet kunnen eten en een paar maanden later komt de Heermoes er weer als eerste massaal op. Een eerste ronde over de begraafplaats leverde nog geen aparte nieuwe soorten voor dit jaar op.

Heermoes (Fred)

Planten inventariseren rond de mormonentempel op zaterdag 15 april

Johan Vos

Mormonentempel Zoetermeer
(Fred)

Het was alweer enige maanden geleden dat ik Zoetermeer bezocht. In de bus die dwars door de Meerpolder (onderdeel van het groene hart) richting Zoetermeer reed, was ik mij er wederom van bewust dat “we” het agrarisch polderlandschap in een groene woestijn hebben omgetoverd. Geen enkele Paardenbloem zover ik kon zien! Voor grazige bermen met bloemetjes moet je tegenwoordig in de stad zijn! Daar ik te laat op de ontmoetingsplek (in km-hok 94-452) aan kwam, zag ik al uit de verte een groepje floristen aan het werk. Dit vertrouwde beeld moet voor veel niet-ingewijden toch vragen oproepen dacht ik even. Voor mij een vertrouwd gevoel dat ik weer

“thuis” kwam.

Het groepje bestaande uit : Lucas, Anne, Tilly, Fred en Joke had uiteraard al een hele waslijst met algemeen voorkomende voorjaarsbloeiers genoteerd, waaronder een groep van zo'n 50 “Wilde” kievitsbloemen. Intussen hield Anne het aantal

lieveheersbeestjes (zeven stippen) bij. Hoewel er in Zoetermeer relatief veel gras als bloemrijk hooiland wordt beheerd valt toch op dat nogal wat gras onnodig wordt gemaaid. Hoekjes buiten het bereik van de maaimachine zijn vaak opvallend bloemrijk (incl. de bijbehorende bestuivers). In navolging van “Mijn berm bloeit” en de “Kleurkeur” wordt het belang voor insecten tegenwoordig gemeten met de nectarindex. Daarbij is het devies om minder vaak en niet in het voorjaar te maaien. Buiten het

Wel en niet gemaaid (Fred)

bereik van de maaimachine, o.a. bij elektriciteitskasten, aan boomvoeten e.d. in volle bloei:

Zachte ooievaarsbek, Paardenbloem, Grote ereprijs en Vogelmuur. Wat opviel waren de gigantisch grote Italiaanse aronskelken in de vakken met bodembedekkers!

Voor stoeplantjes als Vroegeling en Gehoornde klaverzuring zijn we vervolgens nog even de wijk (Palenstein laagbouw) in getrokken. Daar in een tuinsteegje een Kaukasisch vergeet-mij-nietje gedetermineerd en de verschillen met het Vroeg vergeet-mij-nietje nog eens goed bekeken. In de singel aan de van Diestlaan was de Gewone dotterbloem in volle bloei te bewonderen. Het talud van deze singel was pleksgewijs gehuld in een blauwe waas van ereprijs. Een plek die ik optimaal geschikt achtte voor Draadereprijs. Bij nadere bestudering bleek dat toch niet het geval te zijn. Het rottend gras van de eerste maaironde was blijven liggen en had gezorgd voor kale grond met als gevolg kansen voor een éénjarige soort als Grote ereprijs. Voor de liefhebbers hieronder nog even de belangrijkste verschillen zoals beschreven in de *Heukels*.

Grote ereprijs (GE)

GE is éénjarig,

GE vormt vruchten,

GE grootte blad: meer dan 1,0 cm. lang,

GE bladsteel: 0,3 – 0,8 cm. lang,

GE bladrand: diep getand,

Draadereprijs (DE)

DE een vaste plant, die wortelt op de knopen.

DE nooit!

DE 0,5 – 1,0 cm.

DE 0,1 – 0,2 cm. lang

DE gekarteld.

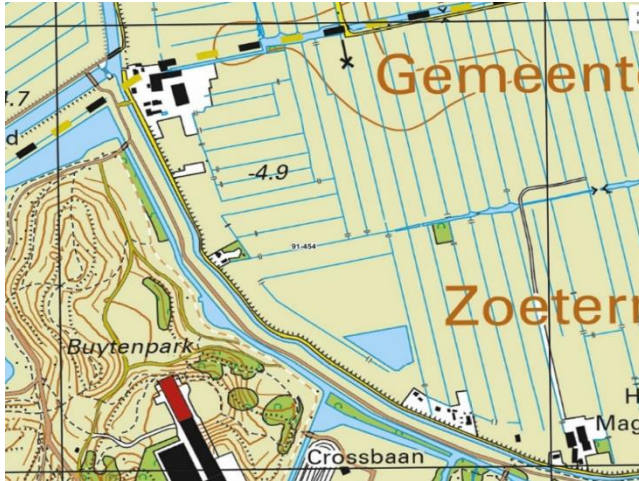
Tot slot nog even wat minder algemene waarnemingen: Glanzige ooievaarsbek en Gewone veldsla (beiden in opmars), Reukgras en Echte koekoeksbloem op de wat armere plekken van het nieuwe Palenstein.

De totaalijst bedroeg 100 soorten, niet slecht voor een eerste inventarisatieronde.

Strepen aan de rand van de Meerpolder km-hok 91 454

Peter

Km-hok 91-451

Het geïnventariseerde gebied ligt grof gezegd rondom SnowWorld in het Buytenpark. SnowWorld was een voor de hand liggende plaats om af te spreken. Fred en Peter begonnen hun kennismaking met een kopje koffie en we maakten afspraken. Fred is vertrouwd met Vera dus hij zou ook dat deel van de inventarisatie voor zijn rekening nemen. In het begin was er voor Fred bijna geen bijhouden aan, zoveel planten zagen we. Dit was vooral te danken aan het stukje oude baggeropslag dat sinds vorig jaar toegankelijk is en als eerste bekeken werd. Op de kaart is het te vinden onder de tekst Crossbaan. Daar komen veel leuke onverwachte soorten op. Veel planten staan nog in rozet, wat het inventariseren niet steeds gemakkelijk maakte.

Uiteindelijk kwamen we op 71 soorten. We noteerden naast Raapzaad ook Koolzaad. De Vroegeling en Gewoon speenkruid konden we nog meenemen. Het was bijzonder dat we Look-zonder-look pas in de "tweede helft" konden noteren. Aan gewone berenklauwen geen gebrek, helaas moesten we op het laatst ook de Reuze berenklauw noteren.

Het aantal van 71 soorten viel me in eerste instantie tegen, maar als je bedenkt dat het gebied redelijk eentonig is in vergelijking met inventarisaties in woonwijken – waar ik vooral ervaring mee heb – en de vroege inventarisatie – kan je ook stellen dat we goed ons best hebben gedaan.

Leuk was te constateren dat zowel Fred als ondergetekende een warme belangstelling voelen voor vogels. Tijdens onze ronde hoorden we onze eerste Grasmus van het jaar. Wordt vervolgd begin juni!

Peen (Peter)

Groot Hoefblad (Fred)

Reuze berenklauw (Fred)

Hok 90 453 in 2023 voor de 4e keer

Fred

Begin mei. Henk en Fred gaan weer op pad. Om de reden dat we nu veel bloeiende soorten op de lijst konden zetten duurde het vrij lang voordat we het tunneltje onder de Leidschendamseweg bereikten. In de berm vlak voor het tunneltje deden we een opmerkelijke vondst. Een prachtig

Knolboterbloem
(Fred)

bloeiende Knolboterbloem die de aandacht trok. Een paar jaar geleden, toen we voor het eerst de Nieuwe driemanspolder in mochten, heb ik hem daar gezien maar sindsdien niet meer. Dat was ruim 700 meter verderop in de polder maar met mee liften op maaimachines kom je een eind als plant zijnde. Misschien staat hij daarom nu hier en de maaimachines waren ook dit jaar alweer onderweg naar de bermen van het fietspad vlakbij. Een goed kenmerk van deze boterbloem zijn de vijf teruggeslagen kelkblaadjes. Wij denken dat

Alles groeit door elkaar o.a,
Kluwenhoornbloem (Fred)

het zeer natte voorjaar een reden is dat de bermen volstaan met hoog opgroeiende planten. De planten proberen gewoon boven elkaar uit te komen en hebben dit jaar water te over. Veel, heel veel, Kluwenhoornbloem, diverse soorten vergeet-mij-nietjes, Scherpe boterbloem van ruim een halve meter. Best een mooi gezicht. In de Nieuwe driemanspolder polder is het, zoals altijd, wat eentoniger dan in de "oude" bermen. Wat de begroeiing betreft nog weinig opzienbarende soorten langs het voetpad naar de dijk. In het waterbergingsgebied zelf staat het water nog hoog. Zolang het water zo hoog blijft is er van aparte plas dras begroeiing nog niet veel te zien. Heel veel watermunt in rozetvorm of als kleine plantjes op de grens van water en land. Zoveel dat het naar munt gaat ruiken als je er overheen loopt. Een groot gedeelte van het gebied tot aan halverwege de waterbergingsdijk en dat doorloopt tot de burgemeester Waaijbrug is nu vol geplant met zeer jonge bomen zoals Spaanse aak, ribes, diverse soorten wilgen en nog meer. Dat gaat een heel woud worden met veel uitdunningswerk in de toekomst. Goed voor de kleine vogels. In en bij het riet zitten nu naast de vele Gele kwikstaarten, de Witte kwikstaart, de Rietzanger en de Rietgors. Het plaatsen van de bomen aan de rand van het gebied heeft ook als reden dat rondom de plassen de aanvliegroutes voor de vele soorten watervogels behouden blijven. Die houden niet van grote bomen vlak bij het water.

Begin juli gaan we weer verder.

Witte kwikstaart (Fred)

Rietgors (Fred)

Verslag inventarisatie in De Balij in km-hok 90-450

Tilly

Peter en ik (Tilly) hebben op 11 mei 2023 afgesproken bij de stadsboerderij De Balijhoeve om een km-hok in De Balij te gaan inventariseren. Het balijbos is een jong bos, voor een groot deel aangelegd in de jaren eind 80 en jaren 90 van de vorige eeuw. In de loop der jaren is alweer een en ander gekapt en zijn er nieuwe bomen aangeplant. We hebben eerst een bakje gedaan op de boerderij voordat we aan de slag gingen. We zijn om 12.00 uur begonnen omdat het 's ochtends nogal regenachtig was.

Beukenbomen (Tilly)

Daarna zijn we naar het beginpunt van ons KM-hok gelopen. We zijn gestart bij het kanaal die dwars door De Balij loopt met uitzicht op de Nieuwe Kerk in Delft. Langs het water loopt het fietspad met aan weerszijden beukenbomen, die ca 8 jaar geleden geplant zijn. We vonden grasland- en bosrandsoorten zoals Scherpe boterbloem, Smeerwortel en Fluitenkruid en de nodige grassen. Ook vonden we een Avondskoekoeksbloem weliswaar nog niet bloeiend, maar de app wist het zeker. Ik kan me herinneren dat we toentertijd na veel gepuzzel ook de Avondskoekoeksbloem hadden genoteerd, dat was ca 7 jaar geleden toen de beukenbomen nog klein waren.

Tussen de, nu inmiddels forse, bomen door zijn we een aantal keren naar het water gelopen en vonden o.a. een grote pol Pluimzegge en Koninginnekruid. Ondertussen was het een gekwinkeleer van de vogels. Volgens Peter, de vogelkenner van ons tweeën, lieten de Rietgors, Rietzanger en Kleine karekiet van zich horen. In de omgeving bij de Blauwe brug zagen we soorten als Kleine veldkers, Grote ereprijs, Kleine varkenskers en Kompassla. In een drooggevalle stukje flink wat Blaartrekkende boterbloem.

Pluimzegge (Tilly)

We zijn langs de andere kant van het water teruggelopen. Daar konden we gemakkelijker bij het water komen en vonden we o.a. Gele lis, Watermunt en Zeegroene rus en ook Vijfvingerkruid.

Eenmaal weer terug op De Balijhoeve hebben we ons inventarisatieronde afgesloten met wederom koffie en thee!

Gewoon barbarakruid (Tilly)

Inventarisaties in km-hok 094-453

Tilly

Driekantig look (Tilly)

In mei ben ik in verloren uurtjes een paar keer zelf in mijn directe omgeving op pad geweest o.a. op 10 mei, 20 en 22 mei. Ik heb naar een aantal soorten gezocht waarvan ik weet dat ze er staan. In het Seghwaertpark staan bijv. Donkere ooievaarsbek en de Bosandoorn. Op de heuvel aan de zuidkant van het park, staat tussen het hoge gras Groot streepzaad. Deze heuvel is een paar jaar geleden helemaal leeggehaald en opnieuw ingezaaid. Welk mengsel gebruikt is, heb ik niet kunnen achterhalen, maar een mooie bloeiende heuvel is het nooit of nog niet geworden. Ook de invloed van het weer zal wel een rol hebben gespeeld. Wel vond ik 2 jaar geleden Dreps en vorig jaar Veldgerst en nu niet.

Verderop langs Weteringdreef staat een grote plek met Overblijvende ossentong.

Langs het fietspad (Waterleliepad, in het verlengde van de Violiervaart) staat in het adoptiegroen heel veel Driekantig look. Jarenlang ging ik via dit fietspad naar mijn werk maar nu pas trok het mijn aandacht omdat er inmiddels aan de andere kant van het fietspad ook een paar planten van Driekantig look staat.

De strook langs deze fietspad is ook een onderdeel van de Bijenroute van Hof van Seghwaert naar Buurttuin Zoete Aarde. Ze waren op een enig moment aan het schoffelen. Ik heb snel even gekeken of er nog wat leuks aan planten stond voordat alles weg was. Er stond bijv. Liggende klaver.

Donzige klaproos (Tilly)

staat Hangende zegge.

Bij de grote vijver bij Brempark groeide Donzige klaproos o.a. op de rand van de met keitjes gemetselde muur en bij de woningen. Afgelopen najaar zaten er flink aantal rozetjes tussen de keitjes. De vlonders onder de muur zijn dit voorjaar vernieuwd en helaas zijn alle planten van Donzige klaproos verdwenen. Bij de woningen staan ze nog wel. Aan de rand van het grote grasveld aan de Hulstpark is een smal strookje met heesters langs de achtertuinen bij woningen. Ik vond daar Knopige ooievaarsbek, een tweede plek in dit km-hok. Ik kreeg de indruk dat deze aangeplant is, maar ja ... ik weet het niet. Knopige ooievaarsbek is zonder bloemen goed te herkennen aan het blad

Gewone vogelmelk (Tilly)

Bij het struinen in omgeving van Scheerlingvaart, op zoek naar een gemelde waarneming op Waarneming.nl, vond ik in het grasveld met een paar grote wilgenbommen een grote plek met Gewone vogelmelk. En in de buurt van de muurtjes heleboel Gewone ereprijs.

Op de hoek van het Ligusterpark staat al jaren Gele helmblom tussen de lage struiken, niet echt een geschikte plek, want Gele helmblom groeit normaal op oude, vochtige en beschaduwde muren. In een binnentuin achter Ligusterpark

Knopige ooievaarsbek (Tilly)

De Natuurtuin

Fred

Na een viertal weken mei reces nu weer een nieuwe happening van de plantenwerkgroep. Door ziekte van Marjan ging de geplande knoppen excursie niet door. 9 personen hadden aangegeven om te komen dus hadden we ervoor gekozen om een rondje Natuurtuin te doen. Maar bijna net als in het boek van Agatha Christie vielen er steeds personen door ziekte of anderszins af en bleven er 4 over versterkt met Erik die zich niet had

Het groepje (Lucas)

opgegeven maar wel gekomen was. Zo werd het toch nog een aangename

leerzame morgen met vele soorten planten die genoteerd konden worden. Prima weertje en zo werden de orchideeën in de tuin als eerste bewonderd. Daarna volgden de boterbloemen, scherp en liggend, de Dotterbloemen nog in bloei, Gele lis en de Pinksterbloem De voor Zoetermeer

Gele lis (Fred)

Parelzaad (Fred)

niet zo bekende rozet van de Kale jonker en de Moerasspirea werden na enige discussie ook aan de lijst toegevoegd. Verder lopend kwamen we natuurlijk het, door Johan nog onlangs in de Stadsplanten rubriek op internet beschreven, Groot glidkruid tegen waarvan de eerste bloemetjes al zichtbaar waren. Hoornbloem was ook nog even een onderwerp van wat zoek werk. Hoornbloem werd het en geen Kluwenhoornbloem. Maar daarvoor was er eerst ruime

belangstelling voor het insecten hotel met de al maar heen en weer vliegende metselbijtjes. Bij de muurtjes is altijd wel wat leuks te vinden. Net als bij de mossen van 4 weken geleden nu ook weer wat bijzonders zoals het Parelzaad en de Muurleuwenbek. Twee prachtige planten van de Pimpernel ronde het bezoek aan de Natuurtuin af. 85 soorten op de lijst is niet gek voor een rondje op een zaterdag morgen.

Pimpernel (Fred)

Het duinlandschap nabij de Wassenaarse Slag/Berkheide

Johan Vos

Deelnemers: Lucas, Anne, David, Tilly, Marja, Michel, Cees, Marina, Joke, en "ondergetekende"
Onze gids was Koen van de KNNV-afd. Leiden.

Het thema van de excursie van 3 juni 2023 buiten Zoetermeer was: het herstel van de gunstige uitgangssituatie voor bedreigde duinplanten van de natte en droge duinen. Het van nature voedselarme duinmilieu heeft ook hier ernstig te lijden van de stikstofdepositie. Het gevolg was o.a. verruiging en afname van de botanische diversiteit.

Natuurherstelmaatregelen zoals het afgraven en afvoeren van de top laag, inclusief de bijbehorende begroeiing hebben hier al wat langer geleden plaatsgevonden. Dat deze maatregelen soms ook ten koste gingen van de vogelbevolking ter plekke gaf indertijd aanleiding tot felle protesten richting beherende instantie. Interessant om jezelf eens de vraag te stellen of je de ene soort natuur kunt/mag vervangen door een andere.

Volle aandacht van de groep (Johan)

Glad Biggenkruid (Johan)

Na een korte inleiding waarin Koen ons vertelde over de ontstaansgeschiedenis van het gebied werden we losgelaten op een noordhelling. Noordhellingen in de duinen worden wat de flora betreft hoog aangeslagen. Hier groeiden soorten als Duinsalomonszegel, Zachte haver, Zanddoddegras, Mannetjesereprijs, Vleugeltjesbloem en de duinvorm van Zachte dravik (subsp. thominei). Dat alles in het duin in beweging is werd fraai geïllustreerd aan de hand van het voorkomen van Glad Biggenkruid. Jaren geleden, direct na het kaal maken van de bodem massaal optredend en nu moesten we ernaar zoeken. Gelukkig hebben we nog wel een aantal exemplaren kunnen vinden. In het opgestoven zand waren de (gladde) rozetbladen onder het zand begraven. Ook daar aanwezig en vermeldenswaard was het Hondsvioltje, tegenwoordig een zeldzame verschijning.

In de natte duinvalleien (wat heet nat, het sopte nergens!) was de Vleeskleurige orchis een van de

KNNV Zoetermeer 2023

Vleeskleurige orchis (Johan)

meest voorkomende soorten. In een reeks natte duinvalleien hebben we te maken met een mega-populatie van opvallend kleine exemplaren (5 - 10 cm. hoog). Bijzonder is dat de steenrode vorm (subsp. *Coccinea*) hier zo goed vertegenwoordigd is. Deze vorm kende ik nog niet. De wetenschap dient nog uitsluitsel te geven over de status die we aan deze vorm gaan toekennen, type, variëteit of ondersoort. Het lijkt er op dat de beide vormen geen onderscheid maken in hun groeiplaatsvoorkeur, ze komen vrijwel overal door elkaar voor.

Verder een aantal grasachtige soorten die kenmerkend zijn voor natte duinvalleien zoals: Zeegroene zegge (te herkennen aan de blauwgroene kleur), Drienvervige zegge (hier een zeldzame verschijning), Dwergzegge en Borstelbies. In deze tijd van het jaar zie je ook veel soorten die nog in bloei moeten komen zoals Parnassia, Moeraswespenorchis en Rondbladig wintergroen.

Enigszins merkwaardig was een aantal vergeelde Grote keverorchissen die in de knop afgestorven schenen. En

dan de toegezegde “kers op de taart”, de internationaal beschermde Groenknolorchis waarna we met z'n allen op zoek waren en die het ogenschijnlijk liet afweten. Toen de eerste mensen alweer op de terugweg waren meldde Tilly ineens het eerste bloeiende exemplaar, Cees de volgende waarna er meerdere waarnemingen volgden. Leuk om toch nog met een tevreden gevoel de terugweg naar de parkeerplaats aan te vangen.

Afgesproken werd dat we onderweg nog maar één keer zouden stoppen omdat we inmiddels al bijna 4 uur op pad waren. Het hanteren van een strak tijdschema met floristen bleek ook nu weer een illusie!

Zwartsteel (Johan)

Groenknolorchis (Lucas)

Tijdens die laatste stop wees Koen ons op een afwijkende heuvel met verschillende varen soorten. Een verklaring voor de afwijkende begroeiing zou kunnen zijn dat deze heuvel bestaat uit puin dat hier na de oorlog terecht gekomen is. Er stonden hier: Mannetjesvaren en terrestrisch groeiende tongvaren. Dat kennen we ook goed uit Zoetermeer maar van een terrestrisch groeiende Zwartsteel had ik nog niet eerder gehoord.

Verderop wees Koen ons nog op een pad richting zeereep om daar Zeewolfsmelk en Zeewinde te gaan bekijken maar daar had niemand meer de energie voor. Mede dankzij de uitstekende begeleiding van onze gids kunnen we weer terugkijken op een leerzame ochtend.

KNNV Zoetermeer 2023

Marja en Joke, km hok 93-451 in 2023

Joke

Marja en Joke inventariseren dit jaar hok nr. 93-451, rondom station Oost. We begonnen net als vorig jaar, met een fietsrondje op zoek naar krokussen en sneeuwkllokjes. Op één plek vonden we het Gewone sneeuwkllokje. Krokussen stonden echt nergens! In maart zagen we beiden dat in het gras langs de Paltelaan enkele krokussen (de bonte) tussen de narcissen stonden. Genoteerd.

17 april eerste ronde, 2 uurtjes doen we steeds. In het begin streep je altijd lekker snel de 'gewone' soorten. Maar het natte, koude voorjaar zorgt ervoor dat er toch nog niet zoveel te vinden is. Eigenlijk zijn de lentesoorten nog maar net begonnen. Veel Paarse dovenetel dit jaar. Gelukkig het Speenkruid, Vroegeling, Zandraket, Klimopereprijs, die zie je later in het jaar niet meer terug. Op het parkeerterrein Zandhoornbloem In het Vernèdepark vonden we Draadereprijs, waar we even voor zijn gaan zitten. Op 15 april had ik (Joke) samen met de plantenwerkgroep niet gevonden, en we twijfelden over de kenmerken. Die zijn hier duidelijk: kleinere en rondere blaadjes als de Grote ereprijs, en nooit vruchtjes. Zittend op het bankje in het park zien we iets verderop steeds meer pikzwarte wolken opstijgen. We kunnen het niet laten om erheen te fietsen: het (lege) IBM-gebouw staat in de fik.

Draadereprijs (Joke)

8 mei. Eindelijk is het voorjaar goed van start en is er meer bloei. We lopen vanaf de ingang van Nutricia door het wijkje. Een berm, slootje en straatjes. De eerste grassen staan in bloei: IJle dravik, Grote vossenstaart en Zachte dravik.

Doorwaskervel (Joke)

Een man van groenbedrijf Bunnik komt naar ons toe. Hij vraagt of wij weten wat die mooie plant even verderop is. Wij voelen ons vereerd dat ons deze vraag gesteld wordt, en al helemaal als wij allebei snel zien wat het is: Doorwaskervel. De determinatie-apps bevestigen ons vermoeden. Een heel leuke vondst! En altijd fijn als je iemand anders blij kunt maken met je kennis. Volgens Johan staat deze plant daar al langer. We vinden ook de Kleine brandnetel en de Grove varkenskers. Twee soorten waar de meeste mensen geen warm gevoel van zullen krijgen, maar wij zijn er blij mee. De blauwe hyacintjes laten ons weer zoeken in de Heukels: we mogen ze allemaal Basterdhyacint noemen. Het geslacht heet overigens wel Boshyacint (Hyacinthoides). De kroonbladeren zijn niet samengegroeid al lijkt dat

wel zo. Een mooie vondst is ook de Overblijvende ossentong in een poortje.

Bleekgele droogbloem (Joke)

29 mei. Aan de andere kant van de A12, in Rokkeveen, rond een leegstaand kantoorgebouw, zoeken we verder. Na eindelijk een droge periode gaat het er tussen de stoeptegels alweer geel uitzien, de eerste hoornbloemen zijn verdord. Nu vinden we veel bloeiende grassen, Glanshaver, Gestreepte witbol, Langbaardgras, Kruiptertje. Ook onze eerste zegge: de Ruige zegge.

Een echt 'stoepplantje': Kransmuur, met veel vliezige randjes. En ook Bleekgele droogbloem piept tussen de tegels door. Een enorme gele morgenster trekt de aandacht: het blijkt de Oosterse morgenster (*Tragopogon orientale*), de lintbloemen zijn hierbij veel langer als de

omwindselbladeren. We vinden in de heg weer een zaailing van de Zoete kers, deze hadden we vorig jaar ook gevonden. Er staan ook aangeplante Zoete kersen, ze blijken zich dus wel degelijk uit te zaaien! (Zie hierover ook het verslag van 5 juni, Zaailingen)

Zaailingen op het Bredewater

Fred

Na wat zoekwerk op de PC is het een Franse Tamarisk (Fred)

Voor niet Zoetermeeders wellicht een wat vreemde titel maar zaailingen op het water kunnen in Zoetermeer. Het Bredewater is een laan.

Bij de planning was het al aangegeven. Dick Gatsonides wilde wel een avond komen om onze PWG leden wat extra info bij te brengen over zaailingen van bomen. Dit kon op de avond van 5 juni. Helaas zijn in deze periode een aantal leden van de vaste kern meestal wel elders maar er bleven er nog 4 over hetgeen voor Dick geen probleem was. Eerst werd ons aan de hand van een sierappel uitgelegd wat de criteria zijn voor zaailingen. Ondergrondse

uitschieters en uitlopers (zoals bijv bij Sledoord) zijn direct al uit den boze. Daarnaast werd er uitgelegd dat voor VERA veelal op het scherm zaailingen onder "stadium" Kiemplant als beste kan worden aangegeven omdat er anders twijfel over de melding kan ontstaan (aangeplant of niet). Gewapend met deze informatie begaven we ons langs de weg op zoek naar zaailingen van bomen en die werden direct al gevonden staand tussen de overal aanwezige lage struiken. Eenstijlige meidoorn, Zoete kers, Spaanse aak, Es, Aalbes en nog veel meer werden genoteerd. Ze staan vaak tussen de struiken het meest beschut

Cotoneaster bullatus . Grote bladeren verzonken nerven en langwerpige vruchten (Dick)

en kunnen ze goed tot ontwikkeling komen. Verderop tussen de aanplant bij de daar staande kantoorpercelen werden nog veel meer soorten zaailingen gevonden en op naam gebracht. Haagbeuk, Broodboom, Laurierkers en nog diverse Acersoorten. Onverwacht veel en met zo'n 20 soorten zaailingen, veel leuke discussie over aangeplant of niet, o.a. over de Moseik, en veel opgedane kennis was het een leuke boeiende avond. Wat aparte soorten zoals Langbaardgras, stekelvaren en nog een paar meer werden ook genoteerd. Jammer dat er maar zo weinig deelnemers konden maar Dick, onvermoeibaar als altijd, bezorgde ons weer een leuke avond. Bedankt.

Noorse en Gewone esdoorn als zaailing (Fred)

Zoete kers, Lange bladsteel en klierhaartjes (Dick)

Strepen aan de rand van de Meerpolder voor de tweede keer

Fred

Begin juni. Alweer ruim 8 weken verder en we zaten nu om 9 uur aan de koffie in Snowworld. We, Fred en Peter, lopen vandaag de 2^e ronde in hun km-hok 91 454. Nu beginnend in het gedeelte dat we de vorige keer niet hadden gedaan, dat is aan de westkant van het km-hok. Je

Uitzicht vanaf het bankje (Fred)

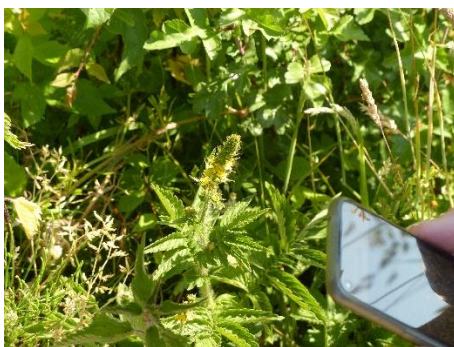
komt dan eigenlijk boven op de heuvels terecht met het fraaie uitzicht op de omgeving vanaf het bankje dat er staat ter nagedachtenis aan Wim Bakker en Annet de Jong die in 2014 bij de MH17 ramp zijn omgekomen. Annet was vanaf het ontstaan van onze groep een zeer gewaardeerd lid van de KNNV in Zoetermeer en onze plantenwerkgroep

Aan planten nu geen gebrek. Allerlei soorten grassen passeerden de revue. Glanshaver, Grote vossenstaart, Gewone kropaar en Gewone Timoteegrass waren aanwezig. Het verschil tussen Riet en Rietgras zochten we ook weer eens uit. In dit deel

van het Buytenpark staan ook wilde rozen maar deze zijn moeilijk op naam te brengen. Jaren geleden tijdens een speciaal inventarisatie project vonden we daar aan de zijden van de heuvels die naar het Westen gekeerd waren Duinroosjes. Nu zagen we Rimpelroos maar niet overduidelijk. Bramen staan er overal en veel opslag van de eenstijlige meidoorns. We liepen heuvel afwaarts langzaam richting de sloot die het park afsluit van de polder en dat leverde weer wat andere soorten op van de nattere grond zoals Liesgras, Gewone margriet, Rode

Rimpelroos (Fred)

Welriekende agrimonie (Fred)

en Witte klaver en een enkele Gele morgenster. Maar net daarvoor vonden we half onder de struiken verscholen een paar exemplaren van de Welriekende agrimonie. Het blijft opmerkelijk dat halverwege de hellingen er soms veel Riet staat. Wellicht verborgen waterstromen door de kunststof afdekking van de vuilnisbelt in het verleden. Het driehoekje van de oude slibstort dat de vorige maal zo veel leuks te zien gaf was nu behoorlijk droog en dor dus daar hebben we niet veel kunnen noteren. Inmiddels zijn we hier 116 soorten rijker en benieuwd waar de totaal teller begin augustus op komt te staan.

KNNV Zoetermeer 2023

Inventarisaties in km-hok 094-453 juni Tilly

Stijf hardgras (Tilly)

Kanariezaad (Tilly)

Eind juni heb ik, ook deze keer, in mijn directe omgeving gekeken en een aantal planten genoteerd o.a. op 22 en 27 juni. Sinds half mei is het droog en zonnig.

Op weg naar huis na een bezoek aan Marian W vond ik in haar straat Kransgras en Akkerkers. Eenmaal weer terug in Vuurdoornpark zag ik Stijf hardgras en Bleek cypergras staan. Stijf hardgras was al helemaal verdroogd. Bleek cypergras staat er al een aantal jaren, maar heeft zich sinds vorig jaar flink uitgebreid. Er was een hele rij tussen de tegels opgekomen. Omdat dit jaar in onze straat flink geborsteld en gezwiept is, wordt Bleek cypergras nu aardig onder de duim gehouden. Waarschijnlijk is er nu vrijwel niets meer van over.

Haver (Tilly)

Op 27 juni ben ik in het Seghwaertpark wezen kijken. Een buurtbewoner vertelde een keer dat hij zaadjes van wilde planten had uitgestrooid, o.a. van de ratelaar. Ik was benieuwd welke ratelaar er zou staan. Zoals te verwachten bleek het de Harige ratelaar te zijn. Op die plek staat ook de Brede wespenorchis. Ca 15 planten staan er. Aan de andere kant van het park vond ik Cichorei, Peen en Beemdooievaarsbek. En in een, denk ik, ingezaaide stukje, zag ik Gekweekte haver, Kanariezaad, Vlas en Tarwe staan.

Bleek cypergras Tilly)

Beemdooievaarsbek (Tilly)

Een derde keer km-hok 91-453

Fred

Eind mei, begin juni. Tijd voor een derde ronde door dit hok opgedeeld in meerdere stukken. Het staat nu vol met voorjaarsbloeiers en een

Gele bonte dovenetel (Fred)

enkele zomerbloeier meldt zich al. In het park gedeelte, het oudste deel van het Buytenpark, vindt je onder andere veel Gele bonte dovenetel die, wanneer je de plant van dichtbij bekijkt, eigenlijk best wel moot is. De Dasloken zijn alweer uitgebloeid. Heermoes staat overal net als de soms zeer overheersende Hondsdraf. Bij het zoeken naar de

Gewone veldsla (Fred)

eerste rozetten van de brede orchis kwam ik zowaar Gewone veldsla tegen. Jaren geleden had ik dat daar op die plak ook zien staan. Apart plantje met zijn kleine witte bloemetjes. In de oevers staat veel waterzuring met zijn enorme bladen. Een maand later staat er de

Brede orchis (Fred)

Bitter barbarakruid (Fred)

Brede orchis te pronken. Het in het vorige stukje beschreven talud met keien had nu weer een andere verrassing. Twee grote planten van het Bitter barbarakruid. Dat vind ik altijd een wat afwijkende plant van de andere kruisbloemigen. De vorm en uitstraling vallen voor mij direct op. Maar in de overgangperiode van Lente naar Zomer moet je ook altijd even naar struiken en bomen kijken. De prachtige bloesem van de eenstijlige meidoorn die overal opvalt en de enorme prunussen die onder andere langs de Meerzichtlaan in bloei staan geven altijd een vrolijk gevoel. De laatste ronde voor dit stukje liet zien dat het

Eenstijlige meidoorn (Fred)

al bijna echt zomer is. De Gele lissen raken al uitgebloeid langs de Voorweg en de Zwanenbloemen staan in bloei.

Gele plomp en de Witte waterlelie bloeien ook al evenals de Roze waterlelie die vaak wordt aangeplant Die werd niet genoteerd. Apart kenmerk is dat het blad van die plant vaak iets boven het water uitsteekt. De Vergetenwikke wordt alweer verdrongen door de vogelwikke. Helaas de Ringelwikke weer gemist. Die stond in het aangrenzende km/hok (N3MP) volop in bloei maar was hier niet te vinden. De teller staat inmiddels op 128 soorten. Op naar de periode juli augustus.

Bezoek 5 en 6 van Joke en Marja aan km-hok 93-451

Marja

Op 22 juni hebben we een hete start vol in de zon omdat er een paar opvallende plukken groen te zien zijn in de bocht van de Paletsingel. Tegen een bloedhete muur staat Postelein!!! Wat een verrassing. Met Europese hanenpoot en Zwarte nachtschade op dezelfde plek een hele leuke start van 2,5 uur snuffelen.

Aan de overkant langs het water zien we vlak bij elkaar Akkerkers, Engels raaigras, Gewone

Bosbies (Joke)

raket, Moerasandoorn en Vijfvingerkruid. Het hoge grasje gaat met Joke mee naar huis. Zij vermoedt dat het Rietzwenkruid is.

De bedoeling is dat we tijdens deze vijfde wandeling een rondje Picassolyceum doen, maar die brede groene strook blijkt pas gemaaid. Wel scoren we Zwanenbloem, Watermunt, Kleine ooievaarsbek en Kweek, maar we gaan liever terug naar de parkeerplaats en verwaarloosde tuin van een leegstaand bedrijfspand ernaast. Het Oranje havikskruid zagen we daar al, maar we vullen de lijst vrij snel aan met Bleke morgenster, Rogge, Tarwe, Pastinaak, Gewone zandmuur, Akkermelkdistel en last, but not least Goot glaskruid. Helaas nog niet bloeiend; we zullen dus nog een keer terug moeten. In dat geval kunnen we meteen de aanwezige fijnstralen beter beoordelen. Nu hebben we alleen de Hoge fijnstraal.

Terugfietsend naar huis scoort Joke nog Zwenkdravik en ik passeer buiten ons km-hok nog zoveel bloeiends, dat ik beseft dat we nog lang niet klaar zijn.

Op onze 6de afspraak op 6 juli willen we de Gevlekte scheerling zien, die in de middenberm van de A12 groeit en daarna westwaarts terugfietsen langs snelweg en Delftsewallenwetering. De Scheerling is gelukt, maar helaas ging voor de rest van dit traject de maaimachine ons voor en moeten we het doen met één enkele Bleke teunisbloem die heel hoog staat en de dans ontsprongen is. Gelukkig heeft Joke bij ons startpunt, waar Winnie zich bij ons voegt om onze slagkracht te versterken, twee leuke vondsten gedaan. Triomfantelijk vraagt ze ons: wat zien jullie aan dit grasje?? Haartjes i.p.v. tongetje! Klein liefdegras en ook de rode bladrand van Korrelganzevoet kan ons bekoren. Als Winnie ook nog de droge resten vindt van Deens lepelblad zijn we helemaal klaar voor een succesvolle trip. Helaas scoren we pas weer langs de wetering wat nieuwe soorten, waaronder enkele leukerdjes als Gewoon heksenkruid, Kleine varkenskers en onwaarschijnlijk voor Zoetermeer Bosbies. Jammer genoeg lukt het ons niet om de daar groeiende Zegge te determineren, maar Johan reageert snel op Joke's foto's. Bosbies en Scherpe zegge, want dat zou het kunnen zijn, zijn daar door hem eerder aangetroffen. Er is grond van elders aangebracht langs de wetering. Tilly herinnert zich dat die afkomstig is uit de buurt van Reeuwijk.

Scherpe Zegge (Joke)

Onze totaalijst is vandaag met slechts 15 nieuwe namen uitgebreid tot 148.

Verslag inventarisatie in De Balij in km-hok 90-450

Tilly

Aardaker (Tilly)

Peter en ik (Tilly) hebben deze keer op 29 juni 2023 om 10 uur afgesproken. Toen we op onze startplek waren, zijn we aan de linkerkant van het kanaal begonnen. De bedoeling is om nu meer in het bosgebied te gaan kijken. Het eerste stuk tussen het water en het bos is een open gebied, daar vonden we oa. Jakobskruiskruid, Rode klaver, Gewoon timoteegras, Zwarte mosterd, Gevleugeld hertshooi, Beemdooievaarsbek, Vogelwikke, Valeriaan. En we zagen een grote plek met Aardaker, volop in bloei, ca 12 m2 groot.

Bij het eerste zijpad zijn we het bos ingegaan. Al lopend door het bos viel op dat er weinig onderbegroeiing is. Maar wat wel opvallend was, dat je

regelmatig grote groepen van

planten zag, bijvoorbeeld

Schijnaardbei. De Schijnaardbei had gebloeid en de rode vruchtjes vielen nu

Schijnaardbei (Tilly)

Italiaanse populieren. (Tilly)

massaal op. Dieper het bos in zagen we ook grote plekken met alleen Groot heksenkruid. Peter vond op Zuring een hele mooie boktor, zie foto. Op een open plek; een bomencirkel met 15 Italiaanse populieren, hebben we gepauzeerd. De bomencirkel staat symbool voor de (toen) 15 lidstaten van

de Europese Unie. Tijdens de boomfeestdag in 1997 zijn er in dit deel van het Balijbos heel wat bomen en struiken door kinderen uit verschillende gemeenten geplant. Bij een van de bankjes vonden we 1 Brede wespenorchis. In het Balijbos kan soms erg nat zijn, we zagen een wat

lagere plek, die bleek vol te staan met mannagrass. Al lopend terug naar ons startpunt

konden we nog

een aantal soorten strepen zoals Vergeten wikke, Witte krodde, Grote klaproos en Bitterzoet.

Groot heksenkruid (Tilly)

Gevlekte smalboktor (Tilly)

Het nieuwe strepen

Joke

Regen, regen, miezer (Fred)

geraadpleegd. Maar we waren met een deskundige groep (Tilly, Anne, Johan, Lucas, Fred en Joke), samen kwamen we er altijd uit.

Het weer noodde niet tot op de knieën zitten, dus het Klein vogelpootje, wat we bij onze startlocatie wel eens gezien hadden, hebben we niet gevonden.

We struinden wat verder over parkeerterrein en andere

Vijfvingerblad (Fred)

Dijkviltbraam, maar dat komt omdat wij die vroeger altijd gewoon als Braam streepten.

We liepen daarna langs een berm alwaar we Margrietten, Gele

Speerdistel in de miezer (Fred)

We hebben ons dit jaar ook weer gemeld voor een kilometerhok volgens Het Nieuwe Strepen protocol. Het ging om km hok 94-449, voor een klein stuk binnen de gemeentegrenzen (bedrijventerrein Lansinghage). Na weken van droogte valt er nu af en toe een bui, en uitgerekend op de dag dat wij hadden afgesproken was het zover. De hele ochtend miezerregen, waardoor je bril niet erg doorzichtig meer is, en je mobieltje het dreigt te begeven. Een boek hebben we dus ook niet

Och we waren toch al kletsnat (Fred)

verharde stukken op het bedrijventerrein. Het eerste wat we noteerden was trouwens de Japanse duizendknoop! Er stond erg veel Duizendblad, verder vooral heel gewone soorten voor die omgeving zoals Klein streepzaad, Gewoon biggenkruid, Gewoon varkensgras, Tuinwolfsmelk. Winterpostelein, Kleine ooievaarsbek en de eerste fijnstralen alweer, kransmuur. Een Bleekgele droogbloem mocht niet ontbreken evenals de Gehoornde klaverzuring. Nieuwe in dit hok was de

Valse voszegge (Fred)

Nieuwe in dit hok was de Dijkviltbraam, maar dat komt omdat wij die vroeger altijd gewoon als Braam streepten. We liepen daarna langs een berm alwaar we Margrietten, Gele morgenster en Scherpe boterbloem zagen, en nog wat meer grassen. En een mooie Kruldistel.

Het laatste stuk was een laag gelegen, wat natter stuk, waar we Valse voszegge, Heelblaadjes en Zeegroene rus scoorden. Dit stuk was de week daarna gemaaid! Het water leverde Klein kroos, Gele lis en Gele plomp op.

Johan en Tilly zijn een week later een andere kant van het hok gaan bekijken, dit leverde nog wat soorten op.

De weilanden van boer Freek

Marja

Zaterdag 15 juli ligt de rode stip op de Ondermeerweg 10. Het is een heel stuk fietsen, maar met dit prachtige weer geen vervelende bijkomstigheid. Ik heb mijn laarzen aangetrokken omdat ik nattigheid verwacht en dat blijkt geen overbodige luxe. Voor het eerst ontmoet ik boer Freek. We krijgen allemaal een hand; hij heeft tijd gemaakt voor een praatje. Eenmaal compleet besluiten we te splitsen in twee groepjes van vier. Je zou zeggen dat je dan twee keer zo snel gaat...maar niets is minder waar. Beide groepen staan langdurig op één plek en het doel om elkaar achter in het weiland weer tegen te komen wordt dan ook niet

Loos blaasjeskruid (Fred)

gahaald. Team 'Joke' met Henk, Til en ondergetekende stapt over een minihekje dat het begin van het boerenlandpad markeert. Na het roepen van de eerste vertrouwde soorten ontdekken we een klein privéhoekje met struiken vol schitterende Japanse wijnbessen en een kleine poel vol kroos en kikkers. Werk aan de winkel. We scoren Klein- en Veelwortelig kroos, Sterrenkroos, Kroosvaren, Grof hoornblad en Joke ontdekt Colombiaanse wolffia. Op het koeienpad tussen de elektrische bedrading groeit Waterpeper (allemaal geproefd!) en Kleine majer, waar ik nog nooit van gehoord heb. Til weet ze op meer plaatsen in Zoetermeer te staan.

Hollandser kan het haast niet (Lucas)

Het eerste uurtje is al om; het schiet niet erg op. Als we terugkijken naar team 'Johan' met Anne, Lucas en Fred zijn ook zij nog met de rijkbloeiende berm langs de Ondermeerweg bezig. Zij zullen bloeiende soorten scoren als Zwanenbloem en Kattenstaart, die wij hier missen. Ook Heemst, Pijlkruid en Moeraswalstro werden door hen genoteerd.

Heemst (Fred)

Als we eindelijk aan de echte sloot beginnen merk ik dat nieuwe soorten scoren veel leuker is dan een dagelijks rondje. Ik heb de Rode waterereprijs, Grote moerasscherm, Blaartrekkende boterbloem en Pijptorkruid nog niet vaak gezien. Het Loos blaasjeskruid zie ik pas voor de tweede keer en van Watergras heb ik zelfs nog nooit gehoord. We zien van alles en we bekijken het goed.

Watergras (Tilly)

Het wordt een leerzame ochtend, alleen bij biezen en zegges verlies ik altijd een beetje mijn belangstelling. Te moeilijk voor mij. Terwijl de anderen verder snuffelen bekijk ik de Waterbies nog eens goed, er staat iets anders tussen. 'Is dit er ook eentje?' vraag ik. Welwillend buigt Joke voorover en dan...! Ik hoor een kreet, een arm vliegt omhoog, nog een enthousiaste kreet: Joke gaat uit haar bol!! Dit is waarop zij hoopte: Moeraszoutgras.

Goh...ook nooit van gehoord!

Hok 90 453 in 2023 voor de 5e keer

Fred

Zoals aangekondigd begin juli weer een rondje. Het aanzien van de flora is behoorlijk veranderd. Er is al veel gemaaid dus er staan heel wat min of meer gekneusde planten die verwoed een poging doen om weer op te krabbelen. Peen, Jakobskruid, Echte en Reukeloze kamille staan er deels zielig bij. Maar langs het pad in de Nieuwe driemans polder (N3MP) ziet het er ineens heel anders uit. Daar waar men veel struiken en boompjes heeft gepland is het wit van de kamille terwijl aan tegenoverliggende kant van het pad waar een paar bomen zijn gepland dit helemaal niet het geval is. Ook groeien er alweer de interessante ganzenvoeten en meldes. Altijd weer zoekwerk om die op naam te brengen. Melganzenvoet en Uitstaande melde konden aan de lijst worden toegevoegd.

Goudknopje (Fred)

Het water in de berging is inmiddels al heel ver gezakt zodat grote stukken nu droogvallen. Het vorig jaar gevonden Goudknopje en de Rode waterereprijs zijn er weer. Akker- Speer- en kruldistel staan in volle bloei of zijn al helemaal getooid met veel zaadpluizen. Veel insecten zoals onder ander de Dagpauwoog zijn hier te vinden. En dat betekent weer dat de Gele kwikstaarten die nu jongen hebben hun jongen goed kunnen voeren. In augustus pakten we draad weer op. Door de vele regen was het water omhooggekomen en liepen we weer echt plas dras met de voeten soms door het 10 cm water. Zwart tandzaad staat er al evenals de Waterweegbree. Krul en Veldzuring, samen met de uitgebloeide Ridderzuring geven ze een ruig uiterlijk aan het gebied. Hop en Klaverzuring staan er nog alle twee. Het was amper 18 graden dus behalve een enkele Waterjuffer en een Icarus blauwtje zijn er weinig geen grotere insecten te zien, hier en daar wat zweefvliegen en bijtjes dat wel.

Dagpauwoog (Fred)

Uitstaande melde (Fred)

Gele kwikstaart met voer (Fred)

Franse veldwesp (Fred)

2023 Verslag Inventarisatie in km-hok 094-453 juli
Tilly

Ook in juli ben ik een aantal keren op uit geweest.

Op 3 juli ben ik met Wim vanuit De Leyens naar huis gelopen. Ter hoogte van Nimfkruidvaart zagen we wat waarschijnlijk veel eerder ingezaaid is, Korenbloem, Slangenkruid, Donker kaasjeskruid, Late guldenroede, Slaapmutsje, Luzerne, Moespimpernel en Komkommerkruid.

In de Leidsewallenwetering vonden we o.a. de Roze en Witte waterlelie, Oeverbies en Bitterzoet.

In de Pitrusvaart stond Moerashyacint tussen de straatstenen.

Op 14 juli

In het grote grasveld tussen Hulstpark en Azeleapark zijn twee langwerpige bijenveldjes aangelegd.

Ik was al eerder wezen kijken, maar het lag er nog kaal bij. Ik heb alleen de pionierssoorten zoals Zwarte nachtschade, Stippelganzevoet en

Waterzuring (Tilly)

Melganzevoet gestreept. De beide veldjes heb ik daarna een aantal keren bezocht. Dat zal ik in het verslag van aug/sept vermelden.

Bij de vernieuwde vlonder in de stenen muur staat, gelukkig weer, Prachtklokje. Tot mijn vreugde zag ik bij een woning een prachtige Muursla. De Muursla bij onze trap, waar het al jaren staat, is dit jaar vakkundig weg gezwiept.

Op 24 juli heb ik een wat grotere rondje gemaakt, waar ik ruim 40 soorten aan mijn lijst heb

kunnen toevoegen. Ik ben via de Vissendreef naar het oude woonzorgcentra 't Seghe Waert aan de Vaartdreef en langs de Leidsewallenwetering gelopen en via de wijk terug naar huis. In de Tochtsloot staat Gele Plomp. In het gras tussen de sloot en de weg zag ik o.a. Gewone Pastinaak, Grote klaproos en Vijfvingerkruid. Het gebouw staat al jaren voor een groot deel leeg. Het terrein rondom

Gevleugeld hertshooi (Tilly)

ziet er verwaarloosd uit. Daar stond oa. Gewone reigersbek, de drie fijnstralen, zoals de Hoge, Gevlamde en de Canadese fijnstraal, verder Gewone zandmuur, Kompassla, en Klein liefdegras.

In het talud van het Kangeroepad vond ik Wilde wingerd. De bloemen van Groot hoefblad langs de Leidsewallenwetering (een veenwetering) is een van de eerste planten die laat zien dat het voorjaar er aan komt. In en bij het water vind je Grote egelskop, Kalmoes, Gevleugeld hertshooi en Waterzuring. Van oudsher komt de Zwanenbloem ook voor maar die heb ik de laatste jaren niet meer gezien.

Via Kroosvaart de wijk weer ingelopen. Ergens in een van de groenstrookjes achter de huizen vond ik weer Wilde wingerd tussen de struiken. Wel toevallig, twee keer op een rondje, ik kan me niet herinneren dat eerder gezien te hebben.

Wilde wingerd (Tilly)

Prachtklokje (Tilly)

Strepen aan de rand van de Meerpolder voor de derde keer

Fred

Begin augustus. Peter en Fred zitten weer aan de koffie en kijken naar skiklasjes in Snowworld, maar gaan daarna op weg voor de derde inventarisatie ronde in km hok 91 454. Nu werd de route genomen dwars middendoor het hok zodat we dit gebied na 3 keer goed doorkruist hebben. De start lag bij de trap langs de skibaan omhoog. Bovenaan gekomen hadden we al ruim 38 soorten genoteerd. Steenkruidkers, Stalkaars, Vlasbekje en Kaukasisch vergeet-mij-nietje hoorden daarbij. De Stalkaarsen staan achter het gaas dat de skibaan omringt.

Stalkaars (Fred)

Glanshaver (Fred)

met zekerheid op naam brengen dus die werd niet genoteerd. Het pad vervolgens zagen we nog een Rode klaver die wat stof tot nadenken gaf. Uiteindelijk besloten dat het toch een gewone Rode

Heelblaadjes zonder bloem (Fred)

klaver moest zijn. Hetzelfde kan zich voordoen als je het Heelblaadje nog zonder bloemen ziet. De gedachten gaan dan al gauw uit maar een munt o.i.d. Misschien gaan we in september nog een vierde ronde doen maar daarop vooruit lopend hebben we na afloop een nul procent biertje genomen. Smaakte goed!

Rode klaver (Fred)

Augustus Inventarisaties in km-hok 094-453
Tilly

Tongvaren (Tilly)

Ook in de maand augustus heb ik korte en langere tochtjes gemaakt.

Eind augustus zag ik bij mij in de straat in een hoekje van een trappenhuis ineens een Tongvaren.

De huizen die direct langs de Leidsenwallenwatering staan, staan enkele meters hoger dan de huizen daarachter. Ze staan vanuit de straat gezien op een talud. Een paar jaren geleden vonden we op deze talud een aantal rozetten van Muurfijnstraal. Ze staan er nog en de hebben zich flink uitgebreid.

Op 25 augustus hebben Marian en ik een rondje in het park gedaan. We gingen een plant bekijken die ze eerder had gevonden. Dat bleek de Bosandoorn te zijn, een plant die heel zacht aanvoelt en een behoorlijke sterke geur heeft. Vlak naast de Bosandoorn

vonden we tot mijn verassing ook Groot heksenkruid. Al lopend door het park vonden we zaailingen van

Eenstijlige meidoorn, Kaukasische vleugelnoot en Zwarte els. Marian vertelde dat er in dit park ook bijzondere bomen staan, nl de Zilveresdoorn met een zilverachtige witte onderkant. Bij een

Kaukasische vleugelnoot
(Tilly)

grasveld hebben we de uitgebloeide Ratelaren en de Brede wespenorchis bekeken. Marian wees me op de Doorgroeide duizendknoop die half in de schaduw in het gras onder een struik stond, een tuinplant die veel verwilderd gevonden wordt. Hij komt oorspronkelijke uit Azië en kan zich alleen vegetatief uitbreiden, is dus waarschijnlijk gekomen via tuinafval. In de omgeving van de bijenveldjes vond ik Walstroleeuwenbek, Wilde marjolein en Brede lathyrus.

Muurfijnstraal (Tilly)

Doorgroeide duizendknoop (Tilly)

Wilde marjolein. (Tilly)

Mag-ie of mag-ie-niet?

Marja

Bij het uitbreiden van onze lijst 24 augustus jl. met zo'n 25 soorten krijgen we flink te maken met het bekende fenomeen: maggie of mag-ie-niet? In de noordoosthoek van ons kilometerhok ligt een verwaarloosd stukje groen met veel hoog gras, distels en brandnetels. Als we daar aankomen wordt onze blik al snel getrokken door een leukere soort: het Grote kaasjeskruid. Als Joke met haar Heukels de juiste soort zoekt ontdek ik nog Komkommerkruid, Gewone rolklaver en Boekweit. Vooral langs de randen van deze groene driehoek krijgen leuke soorten de kans hun kop boven het maaiveld uit te steken. Knolherik met enorme peulen, Tuinakelei, Tuingoudsbloem, Phacelia. én....een bordje 'adoptiegroen'. Nu begint het ons te dagen en de twijfel slaat toe. Mogen we het Zilverschildzaad en dit leuke Slaapmutsje wel noteren?? Dit is toch eigenlijk een soort tuin?

Knolherik (Marja)

Een echtpaar met hond komt naar ons toe. Met onze boeken, loepjes en lijsten hebben we hun aandacht getrokken. Het blijkt hun adoptiestukje te zijn en hij vertelt ons dat ze er al

een paar jaar niks meer aan doen. Hij wil dat de gemeente de hele bups omploegt, zodat hij opnieuw kan beginnen. Verbaasd is hij dat er mensen zijn die het in deze staat juist leuk vinden. Hij legt uit dat hij ooit gezaaid heeft uit een zakje. Wat voor zaad? Daar heeft hij geen idee van. Wij piekeren verder. Jaren na de aanleg mogen we toch al wat tussendoor opkomt wel noteren zou je zeggen?

5-delig kaasjeskruid (Joke)

Bij het Vijfdelig kaasjeskruid dat elders langs de stoep en tussen het gemeentegroen opkomt twijfelen we niet. Duidelijk uit zichzelf daar gekomen. Zijn eigen plek gevonden. Dat is toch eigenlijk precies hetzelfde? We hebben ze allemaal doorgegeven. Reacties of bezwaren zijn welkom.

Een vierde keer km-hok 91-453

Fred

In de maanden juni, juli en nu al augustus heb ik regelmatig door dit hok gewandeld en het is weer een genoegen wanneer je dit 's morgens vroeg buiten de drukere tijden doet. Stil en voor

Bosrank (Fred)

staan natuurlijk de Zwanenbloemen en Egelskoppen in bloei en na half augustus komt het Zwarte tandzaad al op, de Bitterzoet zit overal tussen verscholen. Op de parkeerplaats van het grote restaurant Eten en Zo (vroeger van Locomotion) is niet veel opmerkelijks te noteren evenmin langs de wegen van het crematorium en SnowWorld. Hier moet je het hebben van de bosstroken en fiets- en voetpaden en de sloten. Waar je ook kijkt zijn de struiken soms helemaal bedekt met de Bosrank. Best een mooie bloem als je dat wat nader

Kruisspin (Fred)

Zoetermeerse begrippen zeer stil en de A4 en A12 hoor je hier slechts heel zacht (afhankelijk van de wind). Op het terrein van de voormalige manege de Zilverster is naast de nieuwbouw een parkje aangelegd met duidelijk uitgezaaide soorten als Gele kamille en Zomerfijnstraal. Dit inzaaien is ook gedaan bij de nieuw aangelegde oevers langs het water van de Zonnenberg. Halverwege de nieuwe oevers (tussen nat en droog) is een brede strook ingezaaide planten en daarna tot aan het water is er niets ingezaaid. Ik ben benieuwd wat hier over een paar jaar staat, Langs de Voorweg

Klein geaderd witje (Fred)

bekijkt. Langs de trottoirbanden komen de diverse soorten meldes als Uitstaande melde, Spiesmelde samen met de Melganzenvoet massaal op,. Altijd weer een puzzel apart om erachter te komen welke het precies is. Inmiddels staat de soorten teller op 168 en er zullen er misschien nog wel een paar bijkomen. Alhoewel, de spinnen beginnen zich ook steeds meer te melden zoals de Kruisspin op de foto die mij verplichte even om te lopen. Dat duidt op een naderend najaar. Weinig vlinders dit jaar en dan is het te opmerkelijker als je ineens een hele groep afgevlogen Kleine geaderde witjes vlakbij in het zonnetje ziet neerstrijken.

KNNV Zoetermeer 2023

Kademuren in de Leyens.

Joke

14 augustus was ik net terug van vakantie, helemaal uitgerust. Ik had wel zin in een PWG-avondje.

Moerasvaren (Joke)

Henk, Anne, Lucas en Joke verzamelden bij het bruggetje aan de Pinaskade voor een kademuren inventarisatie. We hadden dit ook in 2016 gedaan, en toen ingevoerd op verspreidingsatlas onder Meetnet Muurplanten. Het was toen het Jaar van de muurplanten.

Ondanks de mooie avond waren we maar met een klein groepje. Henk maakte dankbaar gebruik van de bankjes, die op regelmatige afstanden langs de kade stonden. Wij zonken om de haverklap op onze knieën om over de rand te kijken.

We kwamen veel Muurvaren en Tongvaren tegen. Ook de Mannetjesvaren ontbrak niet. Fijn dat dit er allemaal nog staat.

In 2016 hebben we een Stijve naaldvaren gevonden. Deze kwamen we helaas dit jaar niet tegen. Maar nu ik weer op dat meetnet keek waar hij stond zou ik nog eens een keer goed kunnen gaan zoeken.

De Steenbreekvaren die we zagen, 5 exemplaren, staan dan weer niet op het meetnet

uit 2026, maar we hadden en ze wel eerder gezien, zo vond ik een lijst muurplanten uit 2015 op mijn laptop. Jaja, wie wat bewaart....

Aan het eind van het traject kwamen we een voor ons onbekende varen tegen. Met de identificatie apps op de telefoon kwamen we op Moerasvaren. Navraag bij Johan, onze vraagbaak voor alle planten in Zoetermeer, leerde dat deze al jaren op de kademuren staat. Johan vroeg ook naar de Steenbreekvaren: ja, die hebben we ook gezien. Als je Johan wil verrassen moet je goed je best doen!

Het invullen van de 'plot' op de verspreidingsatlas vond ik enorm veel werk! Tijdens de wandeling kun je dit niet doen (je moet steeds aanklikken op de kaart op welke plek je een plant gevonden hebt, probeer dit maar eens op een telefoon!), daarom hebben we met de VERA-app gestreept, en daarna heb ik thuis alle planten op de goede plek gezet in het Meetnet Muurplanten. Dubbel werk dus!

Steenbreekvaren via spiegelteje op de kademuur (Joke)

De blauwe distelachtige die we aan het eind van de kademuren vonden is een Kruisdistel, Eryngium, onthoud dit vast voor over een jaar of 5!

Zoektocht stadsplanten op 9 september 2023

Johan Vos

Km-hok: Palenstein 94, 453

Start: 10.00 uur

Aanwezig: Joke, Tilly, David, Jan, Peter en Johan

De opkomst (passant)

Op wellicht de warmste zaterdag van het jaar hadden we, samen met FLORON, onze stadsplantenochtend georganiseerd. Een deel van de plantenwerkgroep had zich afgemeld vanwege de warmte, anderen waren betrokken bij de opening van het culturele seizoen dat ook die dag plaats vond. FLORON had die dag een dag voor districtscoördinatoren georganiseerd zodat Dick (onze districtscoördinator) er niet bij kon zijn. Wel waren twee gasten, Jan en Peter van elders naar Zoetermeer gekomen om deel te nemen. Het leuke was dat beide heren vanuit hun hoveniersachtergrond geïnteresseerd geraakt waren in de wilde flora. Zo konden we elkaar zo nu en dan

mooi aanvullen.

Al direct nadat we aan het strepen waren geslagen werd ons door een bewoner gewezen op een "bijzondere plant". Die was door hem meegenomen uit Zuid-Europa en dook nu ook spontaan bij hem in de buurt op. Deze Griekse alant (*Inula helenium*), want die was het, vormt een mooie

Griekse alant (Tilly)

illustratie hoe planten soms ineens op de meest onverwachte plekken kunnen opduiken.

Onze aandacht werd vervolgens getrokken door een jonge aangeplante boom met blad dat sterk deed denken aan dat van de Haagbeuk. Maar deze boom zat vol katjes die sprekend leken op hopbellen. En ja, hoe simpel kan het zijn: het was een Europese Hopbeuk (*Ostrya carpinifolia*).

Daarna liepen we richting Buurtvaart omdat daar de oeverbegroeiing nog ongemaaid overeind stond. Daar, op de rand van nat en droog, troffen we zo'n beetje alle in Zoetermeer bekende oeverplanten m.u.v. de Zwanenbloem. Het water zelf maakte een erg armoedige indruk met veel blauwalgen en alleen hier en daar restanten van Witte en Tuinwaterlelie. Verder in het drogere gedeelte van de berm vooral heel veel Grote brandnetel!

Van de grillige zomer met afwisseling van periodes van droogte en extreem veel water

profiteren veel soorten door opnieuw in bloei te komen. Zo stond Glanshaver hier en daar prachtig in volle bloei wat ons wel eens op het verkeerde been zette. Maar wat de grassen betreft zijn het toch vooral de stedelijke grassen die na de langste dag de dienst uitmaken: Kransgras, Harig vingergras, Europese hanenpoot, Straatliefdegras, Kruipertje e.d.

Inmiddels hadden we een stukje nieuw Palenstein bereikt. Na zo'n 50 jaar al worden de flats uit die tijd gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Hier is een nieuwe watergang gemaakt met een natuurlijk ingerichte rietoever. Soorten als Grijskruid,

Hopbeuk (Tilly)

Gewone margriet, Boerenwormkruid en Rolklaver duiden erop dat hier na de aanleg kruiden zijn meegezaaid.

Echt bijzondere soorten hebben we niet aangetroffen deze ochtend.

Wat mij persoonlijk opvalt is dat het Harig vingergras (een typische warmte-indicator voor het stedelijk gebied) gedurende de nazomer het meest voorkomende grasje van de stenen ruimte is. Als je je realiseert dat we deze soort pas voor het eerst in 1994 in Zoetermeer hebben waargenomen dan luidt de conclusie: het opwarmen van ons stedelijk gebied gaat vele malen sneller dan iemand in 1994 had kunnen voorzien!

Hok 90 453 in 2023 voor de 6e keer

Fred

Het is een jaar van de uitersten. Regen en kou in de zomermaanden en hitte in september. Met bijna 29 graden op de thermometer wandelden Henk en Fred weer hun rondje. Beginnend met een studie van de bast van de Grauwe els en de Hazelaar (de dwarsstreepjes op de bast van de beide bomen) kwamen we weer snel op dreef en constateerden we dat als het nog wat lang zo warm blijft er weer een volledige maaironde kan worden ingezet. De N3MP inlopend wandelden we tussen de velden met uitgebloeide distels waar veel Puttertjes (Distelvinken) rondvlogen. Hier overheerst nog de begroeiing van distelsoorten, Luzerne en Rode en Witte klaver. We zijn benieuwd hoe dat over een aantal jaren zal zijn. Verderop

Distelvink (Fred)

Watermunt op rottende stam
(Fred)

over de dijk bij het water een heel ander beeld van kleine plantjes in de opdrogende modder. Rode water erenprijs, Gele waterkers, Blaartrekkende boterbloem, Goudklompje zagen we we de vorige ronde ook al maar nu ook het Veerdelig tandzaad met zijn familieleden, het Zwarte en het Knikkend tand zaad. Grote waterweegbree, Watermunt staan overal en er groeit zelfs munt op de oude rottende boomstammen die er vanuit het Buytenpark zijn

Zwart en geknikt tandzaad met
Grote waterweegbree (Fred)

aangevoerd. Het werd zo langzamerhand te warm in het open veld zodat we na dik anderhalf uur maar weer naar de koelte van het Westerpark liepen. Het blijft een voor ons interessant rondje met weer 83 soorten op de teller waardoor het totaal nu op 150 staat. We hebben de datum van de volgende ronde al weer vastgezet. Tot ziens in oktober.

De groep in Buytenwegh in km-hok 92453

Marja en Anne

Zaterdag 23 september om 9.30 uur houdt het eindelijk op met regenen. Al fietsend naar de Muzieklaan zie ik dat er veel honden worden uitgelaten, opgelucht...eindelijk!! Ik ben op weg voor een streepsessie rond het winkelcentrum en het gezelschap dat ik bij aankomst aantref was vrij groot. We creëren twee groepjes: de uiteindelijke winnaars met 98 soorten en mijn groepje

met 65 soorten. We gaan snel op pad; om 11.30 uur zal het weer gaan regenen.

Het groepje met Joke, Marja, Henk en Fred scoorde na een korte aanlooproute meteen Stijf hardgras. De topper naast de gewone grassen als Kruiptertje, Harig vingergras en Langbaardgras die we op andere plekken tegenkomen. We blijven in onzekerheid

Stijf hardgras (Fred)

over een blauw stijf en ruw grasje dat ruim rond de vuilcontainer groeit. We nemen een flink polletje mee voor Johan, maar helaas. Ook het thuisonderzoek van Fred later in de ochtend biedt geen soelaas. Als we ons in een 'achterafje' rond een woning begeven ontstaat er gesteggel over 'tuin of geen tuin'.

Brede stekelvaren en
Muurleeuwenbek (Fred)

Zaailingen te over daar en sinds de excursie met Dick is ieder overtuigd: ook de zaailingen dienen genoteerd te worden. We scoren Mahonia (Berberis vulgaris), Broodboom en Sorboria.

Gelukkig ontdekken we tussen de gangbare soorten ook de prachtige kleuren van Oranje havikskruid, Knopige ooievaarsbek en de schubben met donkere middenstreep van de Brede Stekelvaren. Omdat de bladen van het Vijfdelig kaasjeskruid dieper ingesneden zijn dan we meestal zien checken we Heukels, maar alles klopt! Heukels is ook nodig voor de meldes: we zien Uitstaande melde met schitterende bladpunten en elders in een stikstofrijke boomspiegel zo maar een tweede soort: de Spiesmelle. Voorwaar... een mooi resultaat voor een vrij korte ietsjes natte wandeling.

Groepje 2 met Anne, Tilly, Lucas, Johan liep eerst door de berm, daarna de woonwijk in. We belandden in een stuk van de wijk waar veel huizen er heel slecht onderhouden uitzagen, en er lag opvallend veel hondenpoep. Dat verbaasde ons. Bij een van de huizen stonden de steigers eromheen, alsof eraan gewerkt werd, maar die zaten met Ductape aan elkaar vast en leken al lang geleden te zijn neergezet en vergeten. Ondertussen hebben we het niet volledig droog gehouden: het regende af en toe even.

We hebben veel al voorziene soorten gezien, en ook zeker een paar verrassingen: een oranjeboompje, overblijvende Groene Ossentong, Beklierde Nachtschade (die stond ergens vlak naast de Zwarte Nachtschade, het was leuk om deze zo goed te kunnen vergelijken!). Ook Breed Lampenpoetsersgras was interessant. Postelein en Robertskruid vonden we minder verrassend, die hadden we al verwacht.

In een bepaalde straat stonden veel zaailingen van de Hemelboom. Op een plek was er een elektriciteitskast waar veel uitlopers uitkwamen van iets wat leek op Zwaluw tong of Haagwinde, zonder bloemen, dus het was moeilijk deze te determineren. Uiteindelijk bleek het Haagwinde te zijn.

Groene Naalbaar (Tilly)

Het was een mooi hok om in rond te lopen, we hebben uiteindelijk 98 soorten gezien

Strepen aan de rand van de Meerpolder voor de vierde keer

Fred

De afgelopen tijd een groeizaam weertje geweest en nu uitstekend weer om nog een vierde keer km hok 91 454 door te lopen. We besloten om eerst de trap te nemen parallel aan de skibaan de heuvel op omdat de vorige keer hier veel leuks was te vinden. Daarna zouden we naar het

Toorts (Fred)

moerasje gaan en daarna wel verder zien. Aldus gedaan. Veel planten zijn duidelijk al op hun retour en dat maakte het op naam brengen niet al te simpel en dat leidde vaak tot enige discussie. Bij sommige soorten lukte het op naam brengen duidelijk niet meer. De Steenkruidkers van de vorige keer was nu een warrig hoopje uitgebloeide rommel. Het gebied direct onder skibaan is afgezet door een hoog hek met gaas. De daar nog in bloei staande kaarsen konden niet exact op naam worden gebracht. Maar we zagen in de

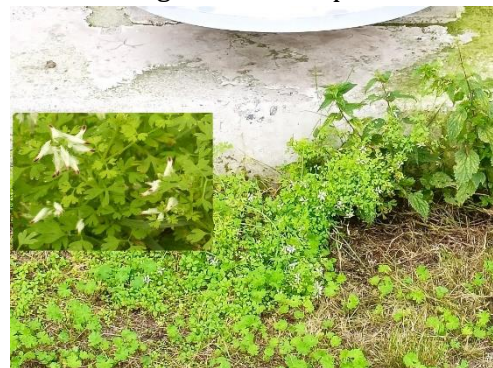
5-delig ?? Kaaasjeskruid (Fred)

verte midden op de kale vlakke tegen een betonplaat van een van de pijlers

een plant die onze aandacht vroeg. Met kijker en veel inzomen met de camera en de mobiel kwamen we tot de constatering dat we iets bijzonders hadden gevonden. **Rankende duivenkervel**. Een zeldzame rode lijst soort. We konden er niet dichterbij komen (ruim 2 meter hoog hek en 70 +) maar de foto's gaven onmiddellijk uitsluitsel. Het was inderdaad zo. Verheugd en tevreden over deze waarneming liepen we verder omhoog. Daar stonden o.a. Glad walstro, Reigersbek, Klein streepzaad en Japanse duizendknoop. De veronderstelling dat na het de vorige keer melden van deze plant deze dan bestreden (lees verwijderd) zou zijn kwam niet uit. We volgden het pad over de heuvel en daalden af naar het moerasgebiedje. We stuitten op een fraai bloeiend Kaasjeskruid waar de naam herkenning van Obsidentify hardnekkig onder de 60% bleef staan (ook op de pc thuis) Dus al dan niet Vijfdeligkaasjeskruid was de constatering maar mooi is ie wel. Na van de koffie uit de thermosfles van Fred te hebben genoten kwamen we bij het moerasje. Welgemoed probeerden we de hoge deels platgeslagen rietmassa te trotseren waarbij enig gehijg bij de beide heren werd geconstateerd. Het leverde behalve wat russen en watermunt niet veel op. Behalve dan het volgende raadsel. Een zeer fraai bloeiende Teunisbloem welke naar de naam gestreepte Teunisbloem (?) luistert. (70% Ook na pogingen op de pc). Veel meer kenmerken dan op de foto waren er niet meer te vinden. De tocht door het riet had veel van ons gevergd dus we besloten na 3 uur het seizoen nu echt af te sluiten bij SnowWorld met een alcoholvrij biertje. Ruim 165 soorten hebben we in dit hok aangestreept. Volgend jaar een ander gebied.

een van de pijlers

onmiddellijk uitsluitsel. Het was inderdaad zo. Verheugd en tevreden over deze waarneming liepen we verder omhoog. Daar stonden o.a. Glad walstro, Reigersbek, Klein streepzaad en Japanse duizendknoop. De veronderstelling dat na het de vorige keer melden van deze plant deze dan bestreden (lees verwijderd) zou zijn kwam niet uit. We volgden het pad over de heuvel en daalden af naar het moerasgebiedje. We stuitten op een fraai bloeiend Kaasjeskruid waar de naam herkenning van Obsidentify

Rankende duivenkervel (Fred en Peter)

Gestreepte Teunisbloem (Fred)

September Inventarisaties in km-hok 094-453

Tilly

Gemeente Zoetermeer is dit jaar gestart met aanleggen van bijenveldjes. Een student van een

Bijenveld (Tilly)

Hogeschool heeft de opdracht (stage) gekregen om te kijken waar mogelijkheden zijn voor bijenveldjes in Noordhove, Rokkeveen en Segwaert. De bewoners zijn daarover geïnformeerd en er is een enquête daarover geweest. Nog geen 5 minuten bij mij vandaan zijn twee bijenveldjes aangelegd. De veldjes zullen gefaseerd gemaaid worden. In mei lag

Pluimgierst (Tilly)

het er nog kaal bij. Naarmate de zomer vorderde zag ik het steeds mooier worden. Het is ingezaaid met een graslandkruidmengsel, bijv. Rode klaver, Knoopkruid, Boerenwormkruid, Vogelwikke en waarin vooral Peen en Duizendblad de boventoon voeren. Op enkele plekken staan Ganzenvoeten en Nachtschaden. Ik vond op

Huttentut (Tilly)

één plekje een ongewone kruisbloemige, nl Huttentut (*Camelina sativa*). Huttentut is een van de oudste cultuurgewassen in Nederland en is heel aantrekkelijk voor wilde bijen en andere bestuivers. En staat nu weer in de belangstelling vanwege de vrij grote olierijke zaden. Later in de maand vond ik ook Trogierst. Beide planten zijn goedgekeurd door Waarneming.nl.

Met warme dagen vlogen er aardig wat insecten, bijv van de hommels de Akkerhommel en van diverse bijvliegen zoals de Bosbijvlieg. Maar ook zweefvliegen zoals bijv Doodskopzweefvlieg, een beauty! Ik heb niet veel vlinders gezien, maar een Kleine vuurvliinder kwam toch zomaar even

Trogierst (Tilly)

voorbij fladderen.

Begin september, op een hele warme dag, heb ik een klein rondje in de Griekse buurt (Stadshart) gemaakt en enkele soorten kunnen strepen zoals Brunel, Geelrode naalbaar en Pluimgierst.

Doodskopzweefvlieg (Tilly)

Verslag inventarisatie in De Balij in km-hok 90-450

Tilly

Maandag 2 oktober hebben we (Tilly en Peter) ons laatste rondje gelopen. Nadat we eerst een bakje op de stadsboerderij De Balijhoeve gedaan hebben, zijn we op de fiets het gebied in gegaan. Het grasland tussen het fietspad en het bos zag er nogal ruig uit met o.a. Gewone berenklauw en Brandnetels. Bij een van de stops vonden we Witte klaver en Hopklaver. Peter hoorde en vond de Grote bonte specht. Bij toeval zag hij ook hoog in een dode boom een aantal forse "bijen" vliegen. Op de foto's kun je zien dat er een wespennest in de boom zit. Dat bleken Europese hoornaars te zijn. Bij een andere stop zagen we Gewone Hennepnetel en naast mannetjesvaren ook Geschubde mannetjesvaren en Brede stekelvaren. Een

Europese hoornaars (Tilly)

smalle sloot stond vol met een waterplant die we niet thuis konden brengen, lange brede

Brede stekelvaren (Tilly)

stengels met een opvallende dikke V-vormige middennerf. Er waren geen bloemen/vruchten te zien. Bij navragen en het opzoeken daarvan, is het vrijwel zeker Grote egelskop. We zijn richting Katwijkerlaan gefietst en kwamen langs een paardenwei waar een flink aantal ezels stonden. Eentje daarvan liet zich wel heel erg luidruchtig horen. Langs dit wekje vonden we Paarse dovenetel en Herderstasje, maar ook Hoge fijnstraal en er was een flinke plek met rozetten van de Kaardenbol. Op en naast het fietspad langs de drukke Katwijkerlaan vonden we een aantal meer stedelijke soorten

Grote egelskop (Tilly)

zoals Klein kruiskruid, Harig knopkruid, Europese hanenpoot, Tuinwolfsmelk, Hertshoornweegbree maar ook Postelein en Akkerereprijs. In de buurt van een mooie tuin met vaste planten vonden we Prikneus en Stijf ijzerhard.

Het was inmiddels tijd voor een boterham maar bankjes hadden we nog niet gezien. We zijn weer terug naar De Balij gefietst en richting de Blauwe brug gegaan. Bij een kruising van waterwegen stond een

Zuidelijk spitsklopje (Tilly)

picknickbank. Daar hebben we nog een paar waterplanten kunnen scoren. Op het bankje zat een mooie bruinachtige sprinkhaan te zonnen. Het is Zuidelijk spitsklopje en die komt vooral voor in ruige kruidenvegetaties. Nou, dat zie je volop in De Balij!

Eenmaal weer terug op de Balijhoeve hebben we ons laatste rondje afgesloten met een wederom een bakje.

Gewone Hennepnetel (Tilly)

Hok 90 453 in 2023 voor de 7e keer

Fred

Begin oktober, bijna zomers warm maar de inventarisatie braken we af. Te veel regen van het goede terwijl de buienradar, ja inderdaad, droog weer aangaf. De volgende dag zijn we maar verdergegaan. We besloten om net als in voorgaande jaren m.i.v. oktober apart te vermelden als de planten in bloei staan. Dat hadden we beter andersom kunnen doen want 80 % van de planten bloeiden nog. De eerste leuke vondst was Gevlekte rupsklaver. Deze stond op bijna dezelfde plek als waar we in het voorjaar de Knolboterbloem vonden.

Gevlekte rupsklaver (Fred)

korte stop om te genieten van de vele vogels die hier altijd zijn. Bij het verder gaan vlogen de watersnippen van de schrik ons letterlijk bijna om de oren. In dit gebied ging eindelijk een lang gekoesterde wens van Henk in vervulling. De determinatie van de Basterdklaver. Dit keer gewoon zelfs 100% op ons controlesysteem. Deze stond tussen de Gevlamde

Gevlamde fijnstraal (Fred)

Het water komt weer omhoog (Fred)

Je ziet dat na zo'n lange warme herfst, nazomer of hoe het ook moge heten allerlei zomerbloeiërs gewoon nog weer in bloei komen. Luzerne begint opnieuw evenals de Wilde cichorei. We liepen de route verder af naar het dijke met daarachter ons min of meer favoriete stuk.

Eerst weer een

Basterdklaver (Fred)

fijnstraal, de Rode waterereprijs en het alweer bijna uitgebloeide

Geknikte en Zwart tandzaad. Reukeloze kamille en Watermunt bloeien nog volop. Heel langzaam lijkt het erop dat de waterstand in het gebied weer omhooggaat. Dan zullen de velden met Goudknopje weer verdwijnen om naar ik hoop volgend jaar weer te verschijnen. Ik vermoed dat het bij de november ronde er weer heel anders uitziet

Familie zwaan. Kop onder (Fred)

De slotronde km-hok 91-453

Fred

Reuze balsemien (Fred)

In maanden september en oktober komt er voor wat betreft soorten niet veel bij op de scorelijst. Het is meer een aanvulling van wat er over het hoofd werd gezien en de specifieke herfstsoorten als Reuzebalsemien, wat klokjes en Walstroleeuwenbek zijn dan wel weer nieuw. De teller staat nu op 175 soorten. Daar kan ik wel tevreden mee zijn. Met grof geweld, want dat is wel het geval, worden de sloten en dergelijk weer geschoond en de oevers gemaaid als het zo genoemd mag worden. Daar valt ook weinig meer te zien en de grote brede tractoren laten niet zo veel van grasveldjes, soms voetpaden en zo meer over. Ik begrijp best dat het zo snel en

Walstroleeuwenbek (Fred)

goedkoop mogelijk moet maar ietsje minde grof zou wel prettig zijn voor de planten en het aanzicht voor de mens in plaats van al die diepe karresporen die ze nu achterlaten. In dit km-hok speelt zich ieder jaar ook een leuk fenomeen af. In oktober wanneer de lijsterbessen rijp zijn komen de Koperwieken en Kramsvogels op doortrek langs. Bij de Corsicaanse dennen op de heuvel van de oudste afvalstort staan veel Lijsterbessen naast een weggetje, Daar staan dan ook ieder jaar regelmatig vogelfotografen om de vogels te fotograferen

Kramsvogel (Fred)

die zich van redelijk dichtbij laten zien. Je moet veel geduld hebben dat wel.

De Eindejaarsplantenjacht ga ik waarschijnlijk in dit km-hok nog wel lopen.

Koperwiek (Fred)

Sluiting van het seizoen

Fred

Op 14 oktober kwamen we nog een keer dit jaar bij elkaar voor een inventarisatieronde. We bezochten het volkstuincomplex van de Tuinvereniging Seghwaert In het Buytenpark. Een gebied dat we jaren geleden ook een keer bezocht hebben. Toen was het nog een braakliggend terrein dat gebruikt werd als vliegveldje voor modelvliegtuigjes. Tilly heeft daar ook een tuin en die had gezorgd dat we daar op de paden buiten de tuinen de wilde planten mochten inventariseren. We waren met zijn achten.

Het werden dus twee groepjes. Tilly, Anne, Lucas en Henk namen het gedeelte aan de rechterzijde van het hoofdpad van het complex voor hun rekening terwijl Joke, Winnie, Marjan en Fred naar de linkerhelft gingen. Het eerste pad van het linker gedeelte zorgde al voor aardig wat discussie want is een plant nu verdwaald uit een tuin of "wild"? Bij de sloot aan de rand van het complex was het echt meestal echt "wild".

Amandelwilg en Boswilg staan er bijna en helemaal in de sloot en kijk. Toch weer een twijfel geval: de Hertsmunt. Een hele

Hertsmunt x Aarmunt (Tilly Fred)

grote plant tussen het riet en even verderop een klein plantje naast Doornappel in een soort "Keulse" pot. Dat werd de klapper voor het nazoeken Na afloop tijdens een kopje koffie of thee werd nog zwaar gediscussieerd met de boeken erbij. Tot een week later waren we er nog niet uit. Hertsmunt of Wollige munt maar de laatste toch ook weer niet. Obsidentify gaf Hertsmunt aan voor 80%. Maar niet alle herkenningspunten voor Hertsmunt klopten.. Twijfel alom. We kwamen er niet uit. Johan werd nog per mail geraadpleegd maar uiteindelijk gaf Niels Eimers, Planten-validator van Floron, de oplossing Hertsmunt x Aarmunt - Mentha x villosa-nervata (M. longifolia x M. spicata). Maar er werden ook andere soorten gevonden die wat minder problemen oproepen als Kleine leeuwentand, de rozetten van de Bijenorchis, Grote lisdodde, Watermunt en ga zo maar door. Uiteindelijk eindigden we met zo'n 108 soorten op de totaalijst van deze dag. Nog een keer dit jaar als groep bijeen bij de Eindejaarsplantenjacht in december

De Bijenorchis in rozet (Tilly)

De linker groep (Fred)

Kleine leeuwentand (Fred)

De rechter groep (Tilly)

Einde voor Hok 90 453 in 2023 en de winterplanten jacht

Fred

In November hebben we manmoedig twee pogingen ondernomen om te inventariseren maar de regen maakte het onmogelijk. De 2^e poging in november hebben we dan ook na een halfuur afgebroken. In december dan maar een poging om de laatste keer van dit jaar de route te lopen. We zijn gestart daar waar we in november gestopt waren. Van deze tour valt weinig opmerkelijks te melden behoudens dan dat een groot gedeelte van het gebied waar we doorlopen drijfmat is en er soms 10 cm water staat. Het interessante plas dras gedeelte was nu geheel nu onder water verdwenen. We waren dan ook na een uur weer terug op de startplek. 21 soorten gezien waarvan 9 bloeiende. Niet het vermelden in een apart stukje waard.

De winterplanten jacht 2023

Fred

Traditie getrouw hebben we het jaar afgesloten met een gezamenlijke lunch met de groep voorafgaande aan de winterplanten jacht. Met zijn negenen genoten we aan een heerlijke lunch

waar we ons voegden bij de al buiten wachtende overige belangstellenden voor de winterplanten jacht. Met 19 personen hebben we verdeeld in 4 groepjes zo'n 37 soorten genoteerd. Een prachtig resultaat.